Utlåtande 2005:55 RV (Dnr 328-2440/2004)

Ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum

Motion av Åsa Ekelund (m) (2004:33)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

Motion (2004:33) av Åsa Ekelund (m) om ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

I en motion (2004:33), *bilaga*, daterad den 10 mars 2004 föreslår motionären Åsa Ekelund (m) att finansieringen och ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum ses över med särskild uppmärksamhet på möjligheterna för ökat statligt ansvar.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och stadsmuseinämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret hänvisar till att kulturnämnden gett ett ökat stöd till Carl Eldhs ateljémuseum under 2004. Stadsledningskontoret anser att någon vidare utredning inte behöver göras.

Kulturnämnden avstyrker en utredning med hänvisning till att frågan redan har behandlats av nämnden den 15 juni 2004 i svaret på en likalydande skrivelse av samma motionär. I ett särskilt bidragsärende beslutade nämnden vid samma möte om ett tilläggsbidrag på 100 tkr till ateljémuseet. Fr.o.m. 2005 behandlas museets kommunala stöd inom ramen för nämndens institutionsstöd. Nämnden har genom kulturförvaltningen under hösten 2004

även tagit upp frågan om ökat statligt ansvar med kulturrådet. I samband med verksamhetsplanen 2005 ökade staden sitt stöd till stiftelsen med ytterligare 50 tkr (sammanlagt 450 tkr).

Stadsmuseinämnden delar motionärens syn beträffande det omistliga kulturhistoriska värdet i Carl Eldhs ateljémuseum och att det är av största vikt att ateljén bevaras för framtiden. Nämnden förstår och delar den oro över stiftelsens ekonomi som förmedlas i skrivelsen. Det är emellertid inte stadsmuseinämndens sak att överväga om det är Stockholms stad eller staten som ska lämna bidrag till stiftelsen.

Mina synpunkter

Jag är helt enig med motionären om vikten att ta ett långsiktigt ansvar för Carl Eldhs ateljémuseum; ett ansvar som åvilar såväl staden som staten. Carl Eldh är utan tvekan en av våra mest kända skulptörer och dessutom internationellt erkänd. Museet har sedan några år tillbaka haft ekonomiska problem som resulterat i begränsat öppethållande och ökande svårigheter att underhålla fastigheten. En utveckling som jag betraktar som högst oroväckande.

Stockholms stad har därför markant ökat bidraget och övergått till en för museet tryggare form av ekonomiskt stöd. Under hösten 2004 beviljade staden ett tilläggsbidrag till Carl Eldhs ateljémuseum om 100 tkr. För 2005 ökades verksamhetsstödet med ytterligare 50 tkr och för närvarande bidrar staden med sammanlagt 450 tkr. Staden har en nära anknytning till museet vilket illustreras av att kulturnämnden utser två ledamöter i stiftelsens styrelse. För att skapa en bättre kontinuitet beslutade kulturnämnden att stödet till museet fr.o.m. 2005 behandlas inom ramen för institutionsstöd.

Motionären föreslår att möjligheterna till ökat statligt ansvar för Carl Eldhs ateljémuseum ses över och kulturnämnden har genom kulturförvaltningen tagit upp frågan med kulturrådet. Någon vidare utredning behöver inte göras och jag avstyrker därför motionärens förslag på denna punkt.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Det är positivt att verksamheten i Carl Eldhs ateljémuseum verkar vara löst för tillfället. Stadsmuseinämnden duckar emellertid i frågan om ökat statligt ansvar, medan föredragande borgarråd menar att inga vidare kontakter med staten behövs. Snarare bör såväl frågan om ateljémuseet som frågan om exempelvis Telemuseum och

andra liknande verksamheter vara ämne för en pågående dialog med statens representanter för att komma tillrätta med den njugga inställning som alltför ofta visas mot huvudstadens kulturarv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

> Motion (2004:33) av Åsa Ekelund (m) om ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 9 mars 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
K R I S T I N A A X É N O L I N

Roger Mogert

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I en motion (2004:33), bilaga, daterad den 10 mars 2004 föreslår motionären Åsa Ekelund (m) att finansieringen och ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum ses över, med särskild uppmärksamhet på möjligheterna för ökat statligt ansvar.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och stadsmuseinämnden för yttrande.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 13 september 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter
Kulturnämnden beslutade den 15 juni 2004, i ett särskilt bidragsärende, om ett tilläggsbidrag på 100 tkr till ateljémuseet. Kulturförvaltningen har därtill inbjudit Statens kulturråd till ett möte, i september 2004, där frågan om ökat statligt engagemang kommer att tas upp.

Med stadens nuvarande budgetläge och flera museer stängda av ekonomiska skäl, som Telemuseet och Medicinhistoriska museet anser inte stadsledningskontoret att det är ekonomiskt försvarbart att öka stadens stöd till Carl Eldhs Ateljémuseum. Stadsledningskontoret ställer sig positiv till att kulturförvaltningen tar upp frågan med Statens kulturråd.

Stadsledningskontoret anser inte att någon vidare utredning behöver göras.

Kulturnämnden beslutade den 24 augusti 2004 att överlämna och åberopa kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund
Carl och Elise Eldhs Ateljémuseum byggdes 1919 efter stadshusarkitekten Ragnar Östbergs ritningar. Ateljén utgjorde Carl Eldhs ateljé och hem i över trettio år. Ateljén är renoverad men i stort bevarad i sitt ursprungliga skick med inventarier, verktyg och personliga tillhörigheter. Den rymmer över 400 verk i gips vilket är större delen av konstnärens produktion. Verksamheten drivs av en ideell stiftelse och har under senare år fått ekonomiska problem som resulterat i begränsat öppethållande och ökande

svårigheter att underhålla fastigheten. Kulturnämndens stöd uppgår 2004 till 300 tkr. Statsbidrag till verksamheten utgår inte. Under det senaste året har den ekonomiska situationen förvärrats till följd av uteblivet sponsorsstöd samt ökande underhållskostnader.

Förvaltningens synpunkter
Förvaltningen anser inte att det behövs en särskild utredning för att bedöma stödbehovet för Carl Eldhs ateljémuseum men delar den oro över stiftelsens ekonomi som förmedlas i skrivelsen. I de samtal som genomförts med företrädare för stiftelsen och besök som skett på ateljémuseet framträder bilden av ett spännande museum med stor publik potential. Det är uppenbart att den ekonomiska situationen är otillräcklig för att kunna hålla ett godtagbart öppethållande och rimlig bemanning för visningar, administration och marknadsföring.

Genom verksamhetens kvalitet och stadens delaktighet i museets tillblivelse finns det starka skäl att söka extraordinära lösningar på den nuvarande ekonomiska situationen. Förvaltningen arbetar därför för en ny stödstruktur som omfattar tillskott av nya medel under innevarande budgetår samt inkorporering av museet i kulturnämndens institutionsstöd. Nämnden beslutade den 15 juni om ett extra bidrag om 100 tkr. Kulturstödsdelegationen beslutade vid sitt möte den 12 maj i år att uppta Carl Eldhs ateljémuseum inom institutionsstödet. Nämnden får därmed i samband med verksamhetsplanen 2005 möjlighet att ställning till stödbehovet för kommande år. Förvaltningen har därtill inbjudit Kulturrådet till samtal om en statlig delfinansiering av museets verksamhet, ett möte som äger rum den 14 september 2004.

Stadsmuseinämnden beslutade den 23 september 2004 att överlämna och åberopa stadsmuseiförvaltningens tjänsteutlåtande.

Stadsmuseiförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar Åsa Eklunds (m) syn beträffande det omistliga kulturhistoriska värdet i Carl Eldhs ateljémuseum och att det är av största vikt att ateljén bevaras för framtiden. Förvaltningen förstår och delar den oro över stiftelsens ekonomi som förmedlas i skrivelsen. Det är emellertid inte stadsmuseiförvaltningens sak att överväga om det är Stockholms stad eller staten som ska lämna bidrag till stiftelsen. Såvitt förvaltningen förstår förs nu samtal mellan kulturförvaltningen och Statens kulturråd i ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner 2004:33

2004:33 Motion av Åsa Ekelund (m) om ansvaret för Carl Eldhs ateljémuseum

Carl Eldh (1873-1954) är en av Sveriges mest kända skulptörer. Hans verk finns på ett stort antal offentliga platser både i Sverige och utomlands. Ateljén ligger vackert belägen i Bellevueparken, med utsikt över Brunnsviken, och uppfördes 1919 efter ritningar gjorda av Ragnar Östberg, samma arkitekt som ritade Stockholms Stadshus. Carl Eldh levde och verkade i ateljén i över trettio år och det mesta i ateljén är orört sedan dess. Här finns större delen av hans samlade verk; skisser och originalmodeller i full skala. Totalt är det över fyra hundra arbeten i gips, lera, sten och i brons. Här finns också en av de största samlingarna av gjutmodeller. Här finns verk av Eldhs konstnärsvänner som Albert Engström, Anders Zorn och Isaac Grünewald.

Carl Eldh är för stockholmarna mest känd för Strindbergsmonumentet, eller Titanen, i Tegnérlunden., Löparna vid Stadion, Brantingmonumentet på Norra Bantorget, Eldhs fontän vid Birger Jarlsgatan och statyerna i stadshusträdgården.

Hans verk finns också spridda i ett flertal orter i Sverige, exempelvis Linné i Uppsala, Engelbrekt i Arboga, Ungdom på Liseberg i Göteborg och Simhopparen i Kalmar. I den välkända Rottneros-parken i Värmland står ett flertal skulpturer.

Trots Eldhs ryktbarhet och publiktycke har emellertid Carl Eldhs Ateljémuseum under ett flertal år haft svårigheter att få den knappa ekonomin att gå ihop. Det har varit svårt att driva en tillfredsställande verksamhet när den mesta tiden gått åt att brottas med ekonomin. Utan pengar blir det ingen verksamhet. Ett stängt museum är inget museum.

För att få en långsiktig kontinuitet, och med tanke på den position Carl Eldh har som skulptör inom kulturen, både nationellt och internationellt, vore

det önskvärt med åtgärder för att trygga museets fortsatta verksamhet. Det behövs ett långsiktigt helhetstänkande, inte kortsiktiga perspektiv på ett år i taget där framtiden för museet är ett frågetecken.

Sverige är ett litet land och bör inom kulturen måna om de begåvningar som har lyckats ta sig fram och blivit erkända som stora konstnärer. Internationellt erkännande bör månas extra mycket om, eftersom det kommer hela landet till del. Det vore rimligt att staten tog ett större ansvar för Carl Eldhs Ateljémuseum eftersom den är unik i sitt slag, ett kulturhistoriskt arv och av riksintresse. Även andra vägar att trygga ateljéns verksamhet och bevarande för framtida generationer bör naturligtvis undersökas.

Med anledning av ovanstående yrkar undertecknad

att finansieringen och ansvaret för Carl Eldhs Ateljémuseum ses över, med särskild uppmärksamhet på möjligheterna för ökat statligt ansvar.

Stockholm den 7 juni 2004

Åsa Ekelund